

Antisemitismus po holocaustu

Mohlo by se zdát, že po druhé světové válce a genocidě Židů, jež ukázala následky dlouhodobé antisemitské propagandy, nemá antisemitismus v civilizované společnosti co dělat. Antisemitismus, který se rozvíjí i po roce 1945, je proto kombinací starších antisemitských teorií (o židovském světovém spiknutí, o židovské roli v ekonomice, podpoře komunismu atd.) a některých nových jevů. Navíc v mnoha evropských zemích, zejména ve východní Evropě, která byla před válkou domovem početné židovské komunity, nežili téměř žádní Židé. I proto se někdy – například v souvislosti s Polskem po roce 1968 – hovoří o „antisemitismu bez Židů“: o situaci, v níž by již jakékoli tvrzení o souvislosti antisemitismu se skutečnými vztahy mezi Židy a nežidy bylo zcela absurdní.

Osvobozená Evropa roku 1945 byla nacionalistická a přežívaly v ní antisemitské názory. V některých oblastech byli židovští přeživší vystavováni nenávisti a případně násilí, jinde naráželi na neporozumění. V Polsku se v bezprostředně poválečném období odehrálo mnoho násilných činů proti Židům, z nichž nejhorším byl pogrom v Kielcích v červenci 1946, který si vyžádal zhruba 40 obětí na životech. Ve slovenských Topoľčanech se v září 1945 rozpoutaly rozsáhlé protižidovské výtržnosti vyvolané obviněním, že Židé chtějí převzít místní katolickou školu a že židovský lékař, který ve škole prováděl očkování, dětem vstříkuje jed. Násilí si vyžádalo 47 zraněných. Také židovští přeživší, kteří byli po osvobození umístěni v DP camps (táborech pro lidi bez domova) na území Rakouska a Německa, byli často konfrontováni s antisemitskými postoji místních obyvatel. Podobně jako v jiných zemích, i v Československu se přeživší často střetávali s nepochopením či obviněními, že se nepodíleli na odboji. Protižidovské argumenty se často objevovaly v souvislosti s odmítáním vrátit ukradený židovský majetek původním majitelům nebo jejich dědicům.

V Československu navíc byli v poválečném období mnozí Židé obviňováni z toho, že měli německou jazykovou identitu a podporovali „germanizaci“ českých zemí. V době „odsunu“ je takové obvinění stavělo na stranu údajných zrádců, skupiny, která pomohla zničit Československo. Navíc v kontextu politického posunu doleva a částečného znárodnění průmyslových podniků (na základě dekretů prezidenta Beneše) sloužily odkazy na Židy jako kapitalisty k oživení předválečných protižidovských argumentů. Antisemitismus byl sice oficiálně všemi politickými stranami odmítán (vždyť měl být vlastní pouze nacistům), ale pro badatele je ještě oříškem, jak změřit případný vliv antisemitské propagandy v protektorátu na poválečné postoje vůči Židům.

Na druhou stranu ale holocaust ve velké části společnosti postupně přispěl k tomu, že mnoho lidí poprvé vnímalo antisemitismus jako nebezpečný jev, který nesmí být tolerován. Holocaust začal být chápán jako symbol a dosavadní vyvrcholení rasově motivovaného pronásledování menšiny. K tomu přispívaly procesy s nacistickými válečnými zločinci (například s Adolfem Eichmannem v roce 1961) nebo popularizace tématu holocaustu ve filmu (americký seriál *Holocaust* z roku 1979 či *Schindlerův seznam* z roku

[Doma na cestě? >](#)
[Návrat – a odchod?, s. 289](#)

1993). Také průzkumy veřejného mínění v poválečném období zaznamenávaly postupné opadání tradičních protizidovských předsudků v západní Evropě, v Německu a do jisté míry též v Evropě východní.

Z obětí pachatelé

Nové prvky v antisemitismu po holocaustu zahrnují především – vzájemně propojené – fenomény převrácení vztahu mezi oběťmi a pachateli a antisemitismus zaměřený proti Státu Izrael. Typickou formou snahy narušení společenského konsenzu o škodlivosti antisemitismu je snaha o relativizaci holocaustu a o vylíčení Židů jako rasistických pachatelů. Prvky tohoto převrácení je možno nalézt v popírání holocaustu, „antisionistické“ propagandě v socialistických zemích až po některé radikálně levicové skupiny v západní Evropě.

Židé jsou v této perspektivě popisováni jako spolupracovníci nacistů a jako pachatelé genocidy. Často je holocaust zpochybňován také prostřednictvím srovnání s obdobím komunismu, za nějž měli být v očích mnoha antisemitů zodpovědní právě Židé. Nejčastější formou je však v současnosti porovnání politiky Státu Izrael vůči Palestincům s nacistickým rasismem, s deportacemi, koncentračními tábory a s genocidou Židů za druhé světové války. I v současné době je možné – například na internetu – nalézt mnoho karikatur, na nichž jsou izraelští politici či vojáci zobrazováni s hákovými kříži či v objetí s Adolfem Hitlerem. Taková srovnání je možné považovat za antisemitská, neboť jejich účelem není kritika skutečných kroků Izraele (s nimiž je v konkrétních případech legitimně možné nesouhlasit), ale pašální odsouzení „sionismu“ a samotné existence Státu Izrael. Systematické vyhlazování Židů za druhé světové války vedené radikální rasistickou ideologií klíč k pochopení izraelsko-palestinského konfliktu nenabízí a také srovnání dává smysl pouze jako projev antisemitismu, neboť relativizuje holocaust a představuje Židy jako krutou, kriminální a zločinnou skupinu.

V době dekolonizace byl sionismus navíc srovnáván se západním kolonialismem, s ním spojeným rasismem a jeho přežíváním například ve formě apartheidu v Jižní Africe. V roce 1975 přijalo Valné shromáždění Organizace spojených národů rezoluci, která kladla rovnítko mezi sionismem a rasismem. Toto usnesení, zrušené v roce 1990, se pak stalo pevnou součástí protizraelské propagandy. Například na konferenci Organizace spojených národů proti rasismu v letech 2001 a 2009 padala řada antisemitských argumentů, jejichž vrcholem byla na druhém jednání řeč íránského prezidenta Mahmúda Ahmadínežáda, který označil Izrael za rasistickou zemi a zpochybňoval holocaust.

Antisemitismus v komunistickém Československu

Postoj socialistických a komunistických skupin a stran k antisemitismu nebyl vždy jednoznačný. V socialistické tradici bylo možné najít množství výroků nebo spisů, které odsuzovaly Židy jako reprezentanty kapitálu a kapitalismu a jako ztělesnění honby za bohatstvím, například spisy Francouze Pierra-Josepha Proudhona nebo raný spis Karla Marxe *O židovské otázce*. V samotném marxistickém výkladu dějin však Židé nehráli velkou roli: jejich zvláštní postavení a tzv. „židovská otázka“ měly zmizet s vytvořením socialistické společnosti. Antisemitismus byl pak vnímán jako jakási dějinná odbočka. Skrze antisemitismus se vládnoucí kruhy v kapitalistické společnosti

měly snažit – prostřednictvím apelování na nízké pudy a demagogickou propagandou – odvrátit pracující od skutečných příčin jejich bídy. Socialisté často považovali antisemitismus za obrannou ideologii třídy drobných živnostníků a řemeslníků, která je v kapitalistické společnosti odsouzena k zániku a k proletarizaci. Tento postoj však socialisty (i ty židovského původu) často vedl k tomu, že proti antisemitismu odmítali vystupovat: vždyť překonat antisemitismus bylo možné pouze ustavením socialistické společnosti.

I když na rozdíl od nacismu nebyl antisemitismus nezbytnou součástí komunistické ideologie, hrál v socialistických zemích významnou roli, byť s proměnlivou intenzitou. Navazoval mimo jiné i na místní tradice antisemitské propagandy a na starší protižidovské motivy. Posiloval v situaci, kdy komunistická propaganda silněji vyvolávala pocit ohrožení a kdy hledala škůdce uvnitř vlastní strany. Židé („sionisté“) pak ztělesňovali světové spiknutí kapitalistů a imperialistů, jehož cílem bylo podkopávat komunistické země. „Protisionistická“ propaganda byla využívána také z toho důvodu, že Izrael se oproti očekávání nestal komunistickým státem a přidal se k demokratickým západním zemím. Zejména v době pozdního stalinismu (v první polovině 50. let 20. století) a po šestidenní válce v roce 1967, při níž socialistické země pod vedením Sovětského svazu podporovaly arabské státy proti Izraeli, šířili státní propagandisté propagandu, jež rozkrývala údajné „sionistické“ spiknutí a líčila „sionisty“ jako krvelačné rasisty. K antisemitským kampaním navíc přispívala též Stalinova nenávisť vůči Židům, která souvisela nejen s jeho odmítáním existence židovského národa (zatímco ostatním národním menšinám v Rusku a Sovětském svazu ji přiznával), ale také s tím, že řada jeho konkurentů v komunistické straně byla židovského původu.

Proces s Rudolfem Slánským

V listopadu 1951 byl zatčen Rudolf Slánský, donedávna generální tajemník Komunistické strany Československa a jeden z nejmočnějších mužů socialistické diktatury. Sám se dříve podílel na zahájení vykonstruovaných procesů proti skutečným i domnělým politickým odpůrcům. Proces proti němu a dalším 13 obviněným byl vyvrcholením komunistického tažení proti vnitřnímu nepříteli, jehož oběťmi byli oddaní komunisté označovaní pod různými záminkami za nepřátele. Zinscenovaný soud známý jako „proces s vedením protistátního a spikleneckého centra“ se konal v listopadu 1952 a probíhal podle sovětského vzoru. Obvinění odříkávali svou výpověď podle předem připraveného scénáře a přiznávali se ke smyšleným zločinům. Průběh procesu byl přenášán rozhlasem a přepisy jednání se objevovaly v denním tisku. Všichni obžalovaní byli uznáni vinnými, jedenáct z nich, včetně Slánského, obdrželo trest smrti (neprodleně vykonaný) a tři dostali doživotní trest. V 60. letech 20. století byli v rámci rehabilitací nespravedlivě odsouzených údajní členové spikleneckého centra občansky očištěni.

Ze 14 obviněných komunistů bylo 11 včetně Slánského označeno za osoby „židovského původu“, což bylo během procesu opakovaně zdůrazňováno (zatímco tři byli označeni buď jako „Čech“ nebo „Slovák“). Někdejší vrcholní představitelé komunistické strany byli psychickým nátlakem a mučením donuceni k přiznání těch nejabsurdnějších zločinů. Kromě jiného měli coby „buržoazní nacionalisté“ a vykořenění kosmopolité podporovat sionistické a imperialistické spiknutí namířené proti československému lidu a socialistickému zřízení.

Proces proti Rudolfu Slánskému byl jedním z mnoha politických a zmanipulovaných procesů v socialistických zemích. Zatímco první takové procesy byly zaměřeny na politické odpůrce komunistů (v Československu například proces proti Miladě Horákové), od sporu s Jugoslávií Josipa Broze Tita (který odmítal absolutní poslušnost stalinistickému Sovětskému svazu) začalo hledání údajných nepřátel uvnitř komunistických stran. V Maďarsku byl například v roce 1949 na základě vykonstruovaných obvinění odsouzen komunistický politik László Rajk. Tato kampaň měla vykreslovat obraz

širokého „imperialistického“ spiknutí, kterému se podařilo proniknout do komunistických stran ve východním bloku.

Slánského proces byl však jedním z prvních, které byly konstruovány – pod vlivem sovětských poradců – jako antisemitské. Podobný proces byl připravován též v Sovětském svazu proti údajnému komplotu židovských doktorů proti zdraví Stalina a dalších sovětských vůdců a v Německé demokratické republice proti Paulu Merkerovi, který přežil druhou světovou válku v exilu v Mexiku a – ač nebyl židovského původu – měl pochopení pro situaci židovských emigrantů a přeživších. Stalinovi doktoři i tento věrný východoněmecký komunista měli být představeni jako agenti imperialismu, židovští buržoazní nacionalisté a „sionisté“.

Antisemitismus, který se projevoval v době procesu se Slánským, nebyl ale pouze vnuceným importem ze Sovětského svazu. Dokonce i hlášení Státní bezpečnosti poukazovala na množící se antisemitské výroky a názory. Mnoho z 6776 dopisů, které úřadům došly v době procesu a které policie sledovala a cenzurovala, obsahovalo známky rostoucí nenávisti vůči Židům. StB vyjadřovala dokonce i obavu z otevřeného násilí proti židovské komunitě. Navíc vedle soudu se Slánským se uskutečnilo více protižidovsky zaměřených inscenovaných procesů (v jednom z nich byl například odsouzen Eduard Goldstücker, první československý velvyslanec v Izraeli) a mnozí Židé se setkali s diskriminací v pracovním životě.

Pro Židy, kteří zůstali v poválečném Československu a často věřili, že komunismus pomůže vytvořit společnost bez nenávisti a rasismu, bylo toto protižidovské a rasistické vyznění procesu velkým šokem. Pod jeho vlivem se řada z nich začala vypořádávat se svou vírou v komunismus a nebylo překvapením, že často podporovali „obrodný proces“ v Československu v 60. letech 20. století.

211 – Ukázky z protokolů výslechů Otty Fischla při procesu s „vedením protistátního a spikleneckého centra“

„Předseda: ,Rozuměl jste žalobě a z jakých trestných činů jste viněn?‘

Fischl: ,Ano.‘

Předseda: ,Cítíte se vinen z trestných činů, jak je v žalobě uvedeno?‘

Fischl: ,Ano, já jsem se doznal již při vyšetřování.‘

Předseda: ,Řekněte tedy souhrnně, v čem je vaše vina!‘

Fischl: ,V první řadě doznávám, že jsem byl členem protistátního spikleneckého centra, vedeného Rudolfem Slánským. Jako společník Slánského a jako židovský buržoazní nacionalista zúčastnil jsem se aktivně nepřátelských akcí, které byly organizovány americko-anglickými imperialisty, jejich agenturou v Izraeli v čele s Ben Gurionem¹. Byly to akce, které směřovaly k ochraně židovské buržoasie, která prchala ze zemí lidové demokracie a okrádala přitom pracující lid.‘

Předseda: ,Oč jste se opíral při této své činnosti?‘

Fischl: ,O úkoly, které mi byly svěřeny Slánským. Spolupracoval jsem velmi těsně s druhým členem spiknutí Bedřichem Geminderem² a byl jsem v těsném spojení s americko-anglickými agenty, které vysílal do Československa Ben Gurion.‘

Předseda: ,Kdo byli ti agenti?‘

Fischl: ,Tito agenti, kryjící se v Československu pod maskami izraelských diplomatů, byli: izraelský vyslanec Avriel³, dr. Felix a Ben Schalom. Spolu s těmito agenty jsem podporoval činnost sionistických organizací, kterých anglo-američtí imperialisté využívali k uplatnění svých válečných plánů. Na pokyn těchto agentů pomáhal jsem židovské buržoasii, aby legálně i ilegálně cestou vyvážela ze zemí lidové demokracie ohromné majetky a spolu s ostatními spiklenci sledoval jsem cíl dostat Československo pod vliv amerických monopolistů. Dále doznávám, že jsem za okupace spolupracoval

Otto Fischl, narozen v roce 1902, byl před druhou světovou válkou spolumajitelem právní kanceláře. Okupaci přežil díky „smíšenému“ manželství. Po únoru 1948 se kromě jiných funkcí stal náměstkem ministra financí a byl zodpovědný za kontrolu celních a finančních záležitostí židovských vystěhovalců do Palestiny a později do Izraele. Při procesu s Rudolfem Slánským byl odsouzen k trestu smrti a popraven. Právě jeho vynucená výpověď sleduje antisemitský scénář a je postavena na představě světového židovského („sionistického“) spiknutí.

¹ David Ben Gurion (1886–1973) sionistický politik, první premiér Státu Izrael.

² Bedřich Geminder (1901–1952), vedoucí mezinárodního oddělení ÚV KSČ, v procesu odsouzen k trestu smrti.

³ Ehud Avriel (1917–1980), izraelský diplomat, zasloužil se o spolupráci mezi Československem a sionistickým hnutím, respektive Státem Izrael v letech 1945–1949.

s nacisty, po osvobození je chránil před trestem a pomáhal jim k odjezdu do zahraničí.“

„Předseda: ,Proč jste měl tak nepřátelský postoj k lidově demokratickému Československu?‘

Fischl: ,Nemohl jsem, pane předsedo, mít jiný postoj než nepřátelský.‘

Předseda: ,Proč?‘

Fischl: ,Jsem maloburžoasního původu, syn obchodníka a židovský buržoasní nacionalista. V roce 1930 stal jsem se společníkem advokátní kanceláře Mauttner v Praze, jejímiž klienty byli většinou příslušníci židovské velkoburžoasie. Dostával jsem značné částky za práci, kterou jsem pro tuto židovskou buržoasii konal, a proto naše zájmy byly shodné. S představiteli této židovské buržoasie byl jsem také členem židovských buržoasně nacionalistických organizací, jako byl Kapper a Svaz Čechů-Židů⁴, což mou příslušnost ke kapitalistickému řádu ještě upevnilo.“

⁴ Českožidovské organizace v době první republiky.

„Předseda: ,Jakým způsobem jste byl zapojen do protistátního spikleneckého centra?‘

Fischl: ,O tom musím vypovídat trochu obšírněji. Když jsem po osvobození v roce 1945 viděl, že vedoucí roli v Československu bude hrát komunistická strana Československa, vetřel jsem se do této strany a abych získal vyšší funkce, falšoval jsem datum vstupu do Komunistické strany Československa. Předstíral jsem, že jsem členem KSČ již od roku 1928.‘

Prokurátor: ,Předkládám soudní dokument o tom, jak obviněný Fischl v roce 1945 zfalšoval datum svého vstupu do strany.‘

Fischl: ,Tento můj podvod se mi podařil a získal jsem zaměstnání v tiskařských podnicích Svoboda. Odtud jsem se dostal za pomoci Slánského do hospodářského oddělení ústředního sekretariátu KSČ, jehož vedoucím jsem se stal v r. 1946.‘

Předseda: ,Znal jste již dříve Slánského?‘

Fischl: ,Ano. Se Slánským se znám již od studentských let. Slánský také znal celý můj život a věděl, že nejsem předválečným členem strany. Přesto mě pověřil funkcí a mimo to mě požádal, abych převzal správu jeho soukromého majetku. Já jsem také velmi dobře věděl, že Slánský je synem obchodníka z Nezvěstic, a že tedy naše zájmy jsou stejné. To, že Slánský znal můj podvod a neodhalil ho, ale naopak mě prosazoval do funkcí a svěřil mi péči o své soukromé záležitosti, vyvolalo u nás těsné spojení. Protože měl Slánský vysokou funkci a mohl mě prosazovati dále, byl jsem ochoten splnit každý jeho pokyn. Pokyny, které mi Slánský dával, byly nepřátelské, a protože já sám jsem byl nepřitelem, plnil jsem je, projevoval jsem vlastní iniciativu a stal se členem protistátního spikleneckého centra, které vytvořil a vedl Rudolf Slánský.“

„Prokurátor: ,Již jste se doznal, že jste byl členem protistátního spikleneckého centra, vedeného Slánským. Co jste prakticky prováděl, aby u nás byla uskutečněna restaurace kapitalismu?‘

Fischl: ,Z počátku se Slánský i ostatní členové centra zaměřili na to, aby uchvátili co nejvíce moci. Proto jsme na důležitá místa ve státním, hospodářském i stranickém aparátu dosazovali státu nepřátelské živly. Při tom jsme využívali v první řadě příslušníků londýnské emigrace, židovských buržoasních nacionalistů, trockistů, starých kapitalistů a jiných nepřátel lidu. Tím jsme měli zajištěny s hlediska námi připravovaného spiknutí důležité mocenské posice, aby v okamžiku pro zájmy americko-anglických imperialistů nejvhodnějším mohla být provedena likvidace demokratického řádu,

zvrzat hospodářských poměrů ke kapitalismu a převedení Československa do tábora imperialismu. Současně pak tyto živly prováděly na místech, která jim byla svěřena, nepřátelskou činnost, podvracely politické i hospodářské poměry, šířily nespokojenost a pracovaly tak přímo v zájmu americko-anglických imperialistů proti lidově demokratickému řádu.“

„Prokurátor: ,Mám k dispozici odborný posudek soudních znalců, kteří zjistili, že škody vámi způsobené ve Správě majetkových podstat činí 10 miliard korun, o které jste okradli náš pracující lid. Komu prospíval tento postup?‘

Fischl: ,Prospíval americko-anglickým imperialistům, v jejichž zájmu jsme chtěli v ČSR obnovit kapitalismus, a jejich přirozeným spojencům – židovské reakci a buržoasii. Majetek, o který jsme republiku okradli, zčásti vyvezla židovská buržoasie a zčásti zůstal v jejích rukách v Československu.‘

Prokurátor: ,Nám je známo, že svou nepřátelskou činnost jste prováděl ještě ve větším měřítku v době svého působení na ministerstvu financí. Kdo vám to umožnil?‘

Fischl: ,To mi umožnil Rudolf Slánský, který mě dosadil na ministerstvo financí v zájmu posílení posic protistátního centra.“

„Prokurátor: ,Dal Vám Slánský nějaké směrnice pro vaši sabotérskou činnost na tomto ministerstvu?‘

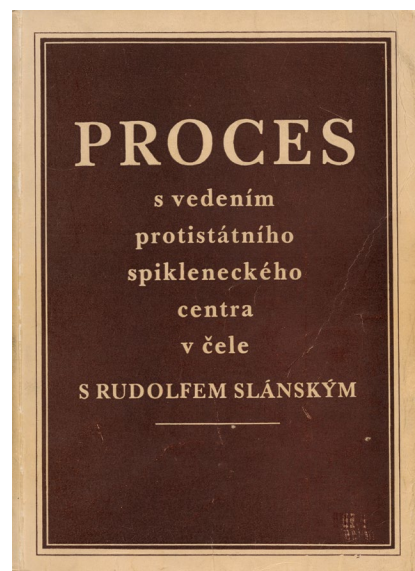
Fischl: ,Při rozmluvě, která předcházela mému přeložení z ústředního sekretariátu ministerstva financí, řekl mi Slánský, že mým úkolem na novém pracovišti je potlačovat kapitalistické živly, avšak přitom řekl, že mám proti nim postupovat blahovůlně. To bylo pro mne direktivou k další podpoře kapitalistických živlů. V té době probíhala rozsáhlá emigrace židovské buržoasie do Izraele a do dalších kapitalistických států. Mým úkolem bylo pomoci této buržoasii k vývozu majetku, který získala vykořisťováním pracujícího lidu a tím dále okrádati lid lidově demokratických států. Abych tento úkol mohl dobře plnit, pověřil mě Slánský vedením trestní, revisní a celní agendy na ministerstvu financí, takže v podpoře kapitalistů jsem měl volnou ruku.“

„Prokurátor: ,Jakou protistátní činnost vyvíjely sionistické organizace v Československu?‘

Fischl: ,V zájmu amerických imperialistů vyvíjely sionistické organizace v Československu takovou činnost, která byla podporou imperialistické politiky USA a která byla namířena proti lidovým demokraciím. Ústřední svaz sionistů a jemu podřízené organizace aktivně podporovaly legální a ilegální odjezd židovské reakce z ČSR do kapitalistických států a hlavně do Izraele. Svoji činnost zaměřil na vývoz majetku a hodnot vůbec, při čemž spolupracoval s americkou agenturou Joint. Tato sionistická organizace financovala různé výlohy emigrující reakce, aby se tak tyto živly staly oporou kapitalistických vlád. Finanční prostředky k tomu získával Joint devisovými podvody a machinacemi, nezákonným vydíráním tzv. vystěhovaleckých daní a mimo to organizoval únik československého kapitálu. Židovské náboženské obce prováděly propagandu na podporu masového vystěhování židů do kapitalistických států a těmto vystěhovalcům materiálně i jiným způsobem pomáhaly.‘

Prokurátor: ,Jak bylo možné, že tyto židovské náboženské obce prováděly takovou činnost?‘

Fischl: ,Bylo to možné proto, že v těchto židovských náboženských obcích vládli sionisté, kosmopolité a třídně cizí elementy, kteří zneužívají náboženství, prováděli sionistickou činnost podle programu židovské náboženské obce.“

212 – Proces s vedením protistátního spikleneckého centra v čele s Rudolfem Slánským

Praha 1953

Doslovný zápis procesu s Rudolfem Slánským byl z propagandistických důvodů vydán v nákladu 75 tisíc výtisků.

214 – Josef Urválek, prokurátor v procesu s „vedením protistátního a spikleneckého centra“, 20. listopadu 1952

© ČTK (foto, 2013)

„Prokurátor: ‚Únik československého státního kapitálu jste kryl pro zájmy několika izraelských organizací. Je to tak?‘

Fischl: ‚Ano. Tato moje činnost, kterou jsem prováděl jako agent amerických špiónů, pracující na izraelském vyslanectví v Praze, a jako člen protistátního centra, vedeného Slánským, těžce poškozovala hospodářství ČSR. Dalším případem zesabotování trestně finančního případu je rodina Anderů, známých vlastníků jednotkových obchodů ASO v hlavních městech republiky. Tito kapitalisté měli filiálku obchodu také v zahraničí. Rodina Anderů způsobila daňovými a devisovými podvody republiky škodu přes 70 milionů Kčs a dalšími machinacemi škodu více jak 16 milionů Kčs. Po zahájení trestního řízení jsem dal příkaz, aby bylo provedeno upouštěcí řízení pod záminkou, že Anderové se vzdají svého obchodního majetku. Ve skutečnosti se neměli Anderové v té době čeho vzdávat, protože jejich obchodní domy byly již dříve znárodněny. Tak jsem nejenom chránil Andery před trestem, nýbrž zachoval jsem jim rozsáhlý soukromý majetek.‘‘

„Prokurátor: ‚Jakým způsobem jste ve finanční politice vytvářeli uvnitř státu předpoklady obnovení kapitalistického zřízení?‘

Fischl: ‚V zájmu obnovení kapitalistického zřízení v ČSR jsme zaměřili domácí finanční politiku k podpoře udržování posic kapitalistické reakce a rozmnožovali jsme finanční prostředky v rukou kapitalistů. Tím jsme zvyšovali rovnováhu mezi fondem zboží a mezi fondem peněz na trhu. Tak jsme spolu s naším rozhodováním o zásobování chlebovinami, se sabotážemi v zahraničním obchodě, ve výživě a jinde, šířili nespokojenost mezi obyvatelstvem. Bránili jsme všemožně vzestupu životní úrovně československého pracujícího lidu. Kdyby nebylo naší nepřátelské činnosti na těchto úsecích, mohla dnes být životní úroveň pracujícího lidu mnohem vyšší.‘

Prokurátor: ‚Vaše nenávisť vůči lidově demokratické republice vás tedy zavedla tak daleko, že jste se dostal na cestu otevřené zrady a páchal tyto zločiny!‘

Fischl: ‚Ano. Chtěli jsme vyvolat nespokojenost pracujícího lidu s lidově demokratickým řádem v Československu, nedůvěru k vládě, jejíž politiku jsme sabotovali, abychom podvraceli hospodářské a politické poměry v ČSR a připravovali půdu pro své zločinné úmysly, to je pro likvidaci lidově demokratického řádu, zvrát hospodářských poměrů ke kapitalismu a převedení Československa do tábora imperialismu. Tímto způsobem jsme vlastně pracovali pro válku. Nepřátelská činnost prováděná naším protistátním centrem, která měla zlikvidovat lidově demokratické zřízení ČSR a obnovit kapitalismus, byla odhalena a v důsledku toho stojím před soudem pracujícího lidu.‘‘

Proces s vedením protistátního spikleneckého centra v čele s Rudolfem Slánským, Praha 1953, s. 364–385

213 – Vzpomínky Jo Langerové na proces se Slánským

„Po čase som dostala zle platenú, veľmi nezaujímavú prácu v úrade, ale toto moje zamestnanie nabralo rýchly a dramatický koniec: 21. novembra 1952 ma pol hodiny po tom, čo sa na uliciach Bratislavy objavilo zvláštne vydanie Pravdy s veľkým titulkom *Před súdom Iudu*, prepustili. Hovorilo sa v ňom o začatí procesu s ‚protistátnou špiónážnou skupinou vedenou Rudolfom Slánským‘ a ako prvého svedka vypočúvali môjho muža.

Z Oskarovej výpovede pred súdom, rovnako zničujúcej pre neho samého, ako aj pre Slánskeho a niektorých ďalších, som sa po prvý raz dozvedela, za čo bol uväznený. Dovtedy som sa ešte stále utešovala nádejou, že ako v iných prípadoch nakoniec aj jeho obžalujú v súvislosti so zamestnaním, možno pre nejakú hospodársku sabotáž alebo pre nedostatok bdelosti a chýbajúcu triednu uvedomenosť pri náboře zamestnancov v úrade. Jeho svedecká výpoveď, prakticky priznanie vlastnej viny, ma však zbavila takýchto „nádejí“. Bola to hrozná história, pozliepaná zo zjavných a ľahko vyvrátiteľných lží, a tak mojou prvou reakciou bola myšlienka, že zošalel. Hneď za ňou nasledovalo iné, rovnako hrozné pomyslenie, že človeka prinúteného klamať takýmto spôsobom v procese, ktorý bol jasne zameraný na to, aby usmernil celú politiku štátu a strany, nikdy nevypustia von živého.

Povedal, že je Američanom a že americké štátne občianstvo prijal krátko predtým, ako opustil USA, so zámerom, aby nepodliehal československým zákonom a mohol sa vrátiť do Spojených štátov v prípade, že by jeho nepriateľskú činnosť odhalili.

Mala som doma všetky doklady, svedčiace, že sme sa pred tromi rokmi zriekli amerického štátneho občianstva.

Povedal, že sa vrátil do Československa na príkaz amerických sionistov so zámerom podporovať ich záujmy tým, že bude podryvať našu ľudovú demokraciu.

Doma som mala list strany podpísaný Bacílkom¹, ktorým ho volal späť domov, ako aj obal s výstrižkami z jeho článkov z roku 1948, ktorý si nevšimli počas domovej prehliadky, kde ostro odsudzoval sionizmus, poukazujúc na to, čo všetko boli Židia dlžní socializmu a čo všetko sľúbil socializmus Židom v ich materských krajinách. Napísal ich ako odpoveď na prejav prezidenta Beneša, ktorým vyjadril svoje sympatie Židom a vyzval ich, aby sa sťahovali do bezpečia v Izraeli.“

Jo Langerová: *Vtedy v Bratislave. Môj život s Oskarom*, 2. vyd., Bratislava 2010, s. 93–94

Oskar Langer bol slovenský ekonóm a verný komunista. Váľku spolu s manželkou Jo prežil ve Spojených štátoch amerických a po oslobodení sa s veľkým nadšením vrátil do Československa budovať socializmus. V srpnu 1952 bol zatčen a – i keď pro ňej jeho židovstvá nic neznamenalo – obvinen ze sionizmu. V procese se Slánským byl donucen vypovídat proti obviněným. Jeho vlastní proces se konal o rok později, kdy byl odsouzen k 22 letům vězení.

¹ Karol Bacílek (1896–1974), československý komunistický politik. Podílel se na čistkách a politických procesech.

215 – „Sionismus – nástroj amerických imperialistů“

Rudé právo, 24. listopadu 1952, s. 1

SIONISMUS - NÁSTROJ AMERICKÝCH IMPERIALISTŮ

Proces proti vedení protistátního spikleneckého centra stále hlouběji odhaluje, jaká havěť se to spřáhla, aby ve službách amerického imperialismu zničila dílo našeho lidu, likvidovala lidové demokratické zřízení, obnovila kapitalismus v naší zemi a zavekla ji do otroctví imperialismu. Je to odporná sebranka zrádců nejrůznějších odstínů: trockisticko-titovských sionistů, buržoasních nacionalistů, kosmopolitů, válečných zločinců. Ti všichni v jednom chomoutu dolaru, ve společné nenávisti k našemu lidu, táhli za jeden provaz.

Jedno z předních míst ve svorném tažení této bandy zaujali sionisté — spolehlivá agentura amerického imperialismu.

Kdo to jsou sionisté, jaká je jejich tvář, s níž proces definitivně strhl masku?

Sionisté jsou představiteli reakčního buržoasně nacionalistického židovského hnutí, které bylo od svého vzniku zavile nepřátelské věci lidu a pokroku. Pod rouškou židovských »nacionálních zájmů« sledují své kapitalistické třídní zájmy, zájmy čachrářské, vykořisťovatelské politiky — politiky nepřátelské celé mezinárodní dělnické třídě. V zájmu této třídní, sobecké a vydrůdušské politiky se organizují v mezinárodních sionistických organizacích, v jejím zájmu poslušně slouží jako nejvěrnější lokajové amerického imperialismu.

jako jím je antisemitismus, v nichž v obou náš lid vidí výraz nejodpornějšího barbarství.

Bestialita nacistů nám na jedné straně ukázala v hrůzném světle, k jakému kanibalismu národnostní a rasový šovinismus v podobě antisemitismu slouží: loupeže, pogromy, vraždy, miliony zavražděných v koncentračních táborech, strašlivá válka. A zločinná činnost, s níž strhává roušku probíhající proces, tato činnost, jež nebyla ničím jiným než přípravou nové, ještě hroznější války, ukazuje důsledky národnostního a rasového šovinismu v podobě sionismu. Vždyť sionistické organizace, s nimiž pracoval Slánský, nebyly ničím jiným než fašistickými úderkami! Je jasné, že každý buržoasní nacionalismus, a tedy i židovský, vede nutně k fašismu.

Sionismus se nestal a nemohl stát ideologií poctivých židovských pracujících. Tato zvěřská ideologie stala se zbraní židovské buržoasie, zbraní, již vládne americký imperialismus. Její pomocí se dnes židovská buržoasie v Izraeli snaží svěst pracující s cestou boje proti kapitalismu, jakožto úhlavnímu nepříteli všech pracujících bez rozdílu. Touto zvěřskou ideologií se snaží zakrýt nepřekonatelné třídní rozpory. Avšak samotnými činy, zaslepena mamonem a honbou za ziskem se i tato buržoasie sama demaskuje. Vždyť sami sionisté se spolčují

I když materiály vytvořené komunistickými tajnými službami je třeba analyzovat s krajní opatrností, ukazuje tato svodka připravená pro vedení československé komunistické strany zřetelně, že proces s Rudolfem Slánským vyvolal mezi mnoha dělníky výrazně antisemitské tendence, které jsou hlášeny z mnoha míst. Zároveň mnoho členů kritizovalo vedení strany za to, že údajné spiklenecké centrum nechalo tak dlouho působit, a připojovalo další požadavky na zlepšení poměrů na pracovištích.

„Na všech okresech, na všech pracovištích je vedena živá diskuse a ostrá kritika. Zvláště diskuse na pracovištích jsou zaměřeny proti židům, kteří byli na těchto vedoucích místech a přímo ukazují konkrétně, že není jednoho žida, který by pracoval a doporučují, aby všichni byli odstraněni z hospodářského a politického života, převedeni z úřadů na pracoviště, kde by prokázali svůj poměr.“

„Velké rozhořčení je proti občanům židovské národnosti na venkovských okresech, na příklad v Benešově, v Českém Brodě, v Rakovníce, v Příbrami, v Mělníce, ve Vlašimi, v Sedlčanech a na Praze-jih. V pražských okresech se projevují protižidovské názory ojediněle, nejvíce však v Praze 3. Soudruzi poukazují na to, že židé jsou většinou buržoasního původu, živnostníci, obchodníci, velkoobchodníci a pod. Nemají však výhrad proti židům proletářského původu a poukazují lidem na to, že Slánský a ti ostatní se nezodpovídají na Pankráci proto, že byli židi, ale proto, že to jsou zločinci, úhlavní nepřátelé pracujících, zrádci republiky a komunistických idejí. Většina pracujících pražských závodů se pozastavuje nad tím, že záškodnická činnost zrádců se rozrostla do takových rozměrů, a že Ústřední výbor naší strany se těmito nedostatkami nezabýval, jinak že by se nemohlo stát, aby tak dlouho mohli svoji zločinnou práci skrývat.“

Spojené ocelárny národní podnik – Kladno

„Otázka židů je diskutována velmi ostře. Na soudruhy působí ta okolnost, že mezi obžalovanými je většina židů a poukazují na to, že židé nikdy nedělali a že jim naprosto není možno věřit. Vcelku možno shrnout situaci ve SONP tak, že po dvou dnech, kdy se se zájmem sledovalo, jak probíhá proces, působením západního rozhlasu i některých rozvratných živlů, mimo kladných zjevů, se projevují tyto tendence:

1. Soudruzi kritisují celý ÚV, jak je možné, že to nevěděl.
2. V menší části se projevuje depresivní a někdy i porážecká tendence.
3. Projevují se silně protižidovské nálady.“

Praha 3 – závod Tesla-Karlín

„V tomto závodě se projevuje silně antisemitismus, tendence nedůvěry vůči židům, kteří prý nikdy nepracovali a nejradyji by je vyházeli ze všech míst. Soudruzi hned na místě přesvědčují ostatní o nesprávnosti těchto názorů. Také zde převládá názor, že by bylo lepší zrádce nevěšet, ale nechat je pracovat na dolech o hladu.

Dále že by bylo třeba vyměnit celou vládu, neboť tato je za vše zodpovědná a jistě musela o tom vědět.“

Praha-sever, Avia Čakovice

„Soudruh Bára, brusič – dobrý pracovník, říká:

„Na mém úseku je velké roztrpčení. Hlavní roli zde hraje židovská otázka. Všechny židy ven bez pardonu, ani neumějí pořádně česky. [...]“

S. Mašálek, vzorný dílovedoucí – dodává:

„Je třeba jít mezi lidi a nenařizovat shora. Hitler se na židy zaměřil chtěl je všechny odstranit, škoda, že to neudělal, podívejte se, co dělali teď ti, kteří tu zbyli, za svinstva!“

Českobudějovický kraj

„[...] Proces vyvolává odpor k bandě zrádců. Vyskytují se silné projevy antisemitismu. Hovoří se ,vidíte, co ti židé dělají

- těm se nesmí věřit'. Téměř ve všech organisacích strany, kde se jednalo o průběhu procesu s protistátním centrem museli referenti na tuto otázku odpovídat. Mnoho dotazů je na to, proč spiklenci nebyli odhaleni již dříve."

kraj Brno

„Stále se projevují tendence antisemitismu. Říká se, že jsou všichni židé stejní, že je škoda, že Hitler je nevyhubil atd. V jednom textilním závodě v Brně chtěli zavést disciplinární řízení se soudružkou, která je židovka, protože neprojevila svůj názor k procesu, a proto jí nedůvěřují."

Národní archiv

Antisemitismus v období normalizace

V 60. letech 20. století, v době uvolnění kontroly společnosti ze strany komunistického režimu a většího zájmu o židovskou kulturu, se stávaly projevy oficiálního antisemitismu v Československu výjimečnými. Po šestidenní válce v roce 1967 socialistické státy, které při ní neúspěšně podporovaly arabské země, přerušily diplomatické vztahy s Izraelem. Následovala, a to zejména od počátku 70. let 20. století, kampaň proti „sionismu“, který byl ztotožňován s imperialismem a s rasismem. V Polsku rozpoutala komunistická strana v letech 1967-1968 podobnou kampaň, při níž byli Židé ztotožňováni s reformním procesem v zemi. V důsledku této antisemitské kampaně opustila Polsko většina tam ještě žijících Židů.

I v Československu bylo po okupaci vojsky Varšavské smlouvy v roce 1968, v době tzv. normalizace, pražské jaro vysvětlováno jako důsledek „sionistického“ spiknutí. „Sionisté“ se měli snažit rozmístit své přívržence do vysokých pozic v Československu a rozvracet socialistické zřízení. Normalizační propaganda šířila obvinění proti představitelům židovských obcí a lidem, kteří z Československa uprchli do Izraele. Ve stejnou dobu Státní bezpečnost sledovala činnost židovských náboženských obcí a dokonce - v rámci tzv. akce Pavouk - vytvářela obsáhlou kartotéku Židů žijících v Československu.

217 – Titulní strana románu Josefa Šebesty *V zemi zaslíbené*

Josef ŠEBESTA: *V zemi zaslíbené*,
Praha 1986

Román Josefa Šebesty je příkladem antisionistické propagandy z doby normalizace. „Sionisté“ jsou v ní líčeni jako rasisté potlačující lidská práva Palestinců a lidé, kteří ochotně kolaborovali s nacisty. Autor v knize dokonce popisuje Ericha Kulku, osvětimského vězně, který spolu se svým spoluvězněm Otou Krausem po válce podal svědectví o tomto vyhlazovacím táboře v knize *Továrna na smrt*, jako spolupracovníka gestapa. Kulka po potlačení pražského jara emigroval do Izraele a věnoval se dokumentaci podílu Židů na československém zahraničním odboji.

218 – Fotografie Státní bezpečnosti pořízená na Starém židovském hřbitově v Praze

Archiv bezpečnostních složek

Podezřívá Státní bezpečnost nesledovala jen dění na židovských náboženských obcích, ale též na Starém židovském hřbitově v Praze. Tajní policisté měli zřejmě obavy, že zde mohou být ukrývány tajné zprávy.

K SIONISTICKÉMU TAŽENÍ PROTI SOCIALISTICKÝM ZEMÍM

Včera jsme uveřejnili první část této statě, v níž autor analyzoval hlavní historické kořeny vzniku nacistického antisemitského rasismu, který nakonec vyústil v tak obldnou formu, jako byl plyn a krematoria Osvětimi a Majdanku...

Důležitou roli v této genocidě sehrála nacistická teorie rasové méněcennosti Židů a nadřazenosti nordické rasy Germánů. Nevědeckost a neudržetelnost této teorie ukázal už velký vědec Felix von Luschan, který se problémy ras zabýval na začátku tohoto století. Další vývoj vědy jen dále potvrdil a upřesnil Luschanovy vývody, že Židé nejsou »čistou rasou«, nýbrž smíšením nejrozličnějších rasových prvků Evropy, Asie i Afriky a že zejména ty vlastnosti, které byly připisovány jejich »méněcenné rase« a »dábelské povaze«, jsou ve skutečnosti produktem ekonomických a sociálních faktorů, jejich historický vzniklého způsobu života.

Mezi současnými antropology, skutečnými vědci, není dnes už rasistů. V knize Nět rasismu, která vyšla v roce 1969 v Moskvě, píše sovětský vědec N. N. Čeboksarov:

»Závěry antropologické vědy samy dávají do rukou antropologů mohutný prostředek ke kritice různých rasistických výmyslů a k překonání Leibova chápání zákonů genetické příbuznosti mezi různými rasovými skupinami nebo genetických spojení různých rasových znaků. Slovem, je zcela nepochybné, že podle shody nebo rozdílu rasových znaků nelze dělat závěry o podobnosti nebo rozdílu jejich osobitých zvláštností. O to více se to vše vztahuje ke zvláštnostem psychickým. Nejsou žádné podklady k tvrzení, že rasové znaky jsou spojeny s určitými psychickými zvláštnostmi, s normami chování nebo s jinými schopnostmi atd.

Všechny faktický materiál, jak biologický, tak i sociologický, mluví proti takovým dohadům...

...U rodu druhu homo sapiens od té doby, co se oddělil od světa zvířat, skupinová psychologie nikdy nebyla a nemohla být rasovou, byla vždy sociální.

Jak antropologické, tak i historicko-etnografické podklady, fakta svědčí nepochybně o tom, že všechny lidské populace jsou nadány genetickými možnostmi nejvyšších stupňů k hospodářskému, společenskému i kulturnímu rozvoji... (Nět rasismu, Nauka, Moskva 1969, str. 23–24).

V POZADÍ SIONISMU RASISMUS

Ať to zní jakkoli neuvěřitelně a paradoxně, rasové teorie, které si vyžádaly milióny židovských obětí, jsou také východiskem sionistické nacionalistické ideologie. Už dávno před Hitlerem zděrazňovali sionističtí teoretikové zvláštní historické nebo dokonce mystické poslání židovstva jako národa vyvolaného, který je Hospodinem předurčen, aby nesl pochoďnu kultury a civilizace do budoucích věků.

V boji proti neudržetelné a zcela zákonitě asimilaci používají sionisté stejných nebo podobných argumentů jako nacističtí rasisté. Také sionističtí sociologové a politkové bojují proti smíšeným sňatkům, za tzv. »rasovou hygienu« a eugeniku (v Izraeli např. děti z manželství ne-Židovskou ženou nejsou uznávány za Izraelce a rabini takové osoby odmítají pohřbívat na židovských hřbitvech), za osobitou židovskou kulturu a židovské školy i v zemích střední a západní Evropy, kde židovský jazyk — jidiš — vymizel už před dávnou dobou. Podobným směrem postupuje i dnešní sionistický antisemitismus, který vytýká SSSR, že tam ubývá občanů židovské národnosti a počtu, kteří hovoří jazykem jidiš, a že tzv. židovská kultura a náboženství jsou tam na odstupu. Přitom sionisté dobře vědí, že tento vývoj k asimilaci má západní a střední Evropa už dávno za sebou dokonce i v podmínkách kapitalismu.

ANTISEMITSKÁ ANGAŽOVANOST SIONISTŮ

Třídní buržoazní povaha těchto teorií zavedla i sionistickou praxi velmi často do blízkosti nejreakčnějších a dokonce i antisemitských politických směrů a organizací. Tak např. bankéři Rothschildové, v době černosemitských pogromů klidně »kšeftovali« s carem. V téže době sionistické hnutí podporovali i císař Vilém II., italský král, papež, angličtí

ministři i známý organizátor pogromů a hlava carského potlačovacího aparátu proti dělnickému hnutí Pleve.

V době Velké říjnové revoluce sionista Hessen spolupracoval s monarchisty a schvaloval protizidovské pogromy jako »odpověď na bolševismus židovských pracujících mas«. Sionisté aktivně spolupracovali s Petljurov a hejmana Skoropadského (Jurij Ivanov: Sionismus — otrávennoje oružije imperialismu, str. 9–12).

Jsou známy i kontakty sionismu s hitlerovskou vládou po jejím převzetí moci. V prvním období proná-

sledování Židů v Německu třicátých let nacisté velmi pozorně a citlivě dělali rozdíly mezi bohatými a nemajetnými Židy. Boháčům — jako např. vídeňským Rothschildům — umožnili přepychový odchod za hranice a ještě dlouho, až do vypuknutí války s nimi obchodovali. (U nás v Československu jsou zaznamenány takové obchodní kontakty Göringova koncernu s londýnskými Rothschildy, bývalými majiteli Vítkovických železáren v Ostravě.)

V teziích ÚV Komunistické strany Izraele, schválených na XVI. sjezdu této strany v březnu 1970, se připomíná případ Rudolfa Kestnera, vedoucího činitele maďarských sionistů za války, který musel být v roce 1952 souzen v Jeruzalémě v souvislosti s procesem proti katovi miliónu Židů Eichmannovi. Kestner za druhé světové války spolupracoval s Eichmannem a sjednal s ním odchod několika set maďarských sionistů a židovských bohatců z Německa a Maďarska do Palestiny v době, kdy masy obyčejných, nemajetných evropských Židů byly likvidovány v plynu nacistických koncentračních táborů (Sionismus — otrávennoje... strana 21).

Sionisté tvrdí, že všichni lidé židovského náboženství nebo jejichž předkové toto náboženství vyznávali jsou příslušníky židovského rodu. Přitom jde o lidi stovek národností, kultur, jazyků, ba dokonce i různých barev pleti. Sionisté se tak vydávají za zástupce a mluvčí »zájmů« Židů

z celého světa, dokonce i proti jejich vůli.

Co jiného než rasismus je takováto politická platforma, na níž je vybudováno celé světové sionistické hnutí. V současné době je organizačním a ideologickým centrem sionismu Světová sionistická organizace, která veřejně působí v 60 zemích světa a zabývá se, podle svědectví významného sovětského odborníka Jurije Ivanova, »širokou paletou politických úkolů — od náboženství až po rozvědku« (Sionismus — otrávennoje... str. 11). Nejvyšším orgánem Světové sionistické organizace je Světový sionistický kongres. Výkonným orgánem je

Jewish Agency — židovská agentura se sídlem v New Yorku a Jeruzalémě.

Vedle toho existují ještě další mezinárodní sionistické organizace, jako je Světový židovský kongres, Světová organizace židovských žen, Joint atd. Sionisté vydávají na celém světě 1036 titulů periodik, novin a časopisů, z toho 254 v USA a 158 v Evropě.

NEBEZPEČNÝ NÁSTROJ IMPERIALISMU

Boj proti světovému sionismu vedou všechny pokrokové socialistické a národně osvobozené síly světa jako boj proti nebezpečnému nástroji imperialismu. Na předsmutných pozicích tohoto zápasu, přímo v ozbrojeném válečném táboře sionismu vede statečný boj Winerova Komunistická strana Izraele, která začátkem roku 1970 vydala své teze o »reakční podstatě sionismu«.

Svou knihu Antisemitismus a sionismus jsem psal před třemi lety v Praze, kde se právě schylovalo k nebezpečnému pokusu o kontrarevoluci, v jejíž ideové přípravě sehráli významnou úlohu sionisté a jejich hesla. Tiskové konference významných židovských osobností SSSR se konala v Moskvě v březnu 1970. Teze komunistické strany Izraele byly kopírovány v roce 1970 v Tel Avivu. Ve všech těchto dokumentech jsou totožné závěry. Znovu se tak potvrdilo, že marxismus je jednotná a sjednocující vědecká ideologie, stejná v Praze, v Moskvě jako v Tel Avivu.

Teze Komunistické strany Izraele v plném rozsahu potvrzují můj rozbor z roku 1967. Píše se tam například: »Marxismus vždy odmítal reakční sionistickou teorii, která je v rozporu s realitou života a která hlásá existenci evropského židovského národa a že židé na celém světě, žijící v různých zemích za různých režimů, představují jednotný národ, bez ohledu na to, že nevytvářejí jednotu hospodářství, společného území, kultury, společného jazyka a obyčejů... Věřící Židé mají společné pouze náboženství. Od samého začátku byla sionistická politika založena na spolupráci se silami reakce, s imperialistickými velmocemi proti revolučnímu socialistickému a národně osvobozenému hnutí...

Není taková imperialistická velmoc, v níž by sionismus nevkládal naději, a není taková imperialistická velmoc, která by se nepokoušela to nebo jinou formou využít sionismu pro své cíle, zejména k upevnění svých pozic, k vybudování svého panství na Středním východě.

Sionistická politika územní expanze a vyhánění arabského obyvatelstva z Palestiny pokračuje i ve státě Izrael. Je to oficiální politika vlády...

...Sionističtí vůdcové a vládcové Izraele cynicky zneužívali mučednictví a utrpení Židů v Hitlerově době, masového hubení miliónů Židů v nacistických koncentračních táborech a v plynových komorách k tomu, aby zabránili kritice reakční politiky izraelské vlády a politiky mezinárodního sionismu. Jastíže slyš mluví a demokracie, lidé s čistým svědomím, kteří zaujmají přátelský postoj k židovským masám, stavějí se proti válečným rozpoutaným vládou Izraele v letech 1956 a 1967 a říkájí přitom, že tyto války vřhají do nebezpečí míru na celém světě, že mohou přinést katastrofu izraelskému lidu, tu sionističtí vůdcové pořádají na ně štvanici a vedou proti nim nesputanou štvavou propagandu.

Boj proti proimperialistické, sionistické politice vládců Izraele je bojem za izraelský národ, za jiný Izrael, za posílení jeho mezinárodního postavení za zajištění jeho budoucnosti. (Sionismus — otrávennoje oružije... str. 20–25.)

Záměrně jsem citoval tak obsáhlé, aby bylo jasné, že boj proti sionismu si nezvali do hlavy jacísi »subjektivisté« v socialistických zemích, nýbrž že takový neohrožený boj vedou i sami nejpokrokovější představitelé izraelského lidu.

F. J. KOLÁR

„Antisionismus“: antisemitismus v izraelsko-palestinském konfliktu

V současnosti se antisemitismus často pojí s odsuzováním Státu Izrael či jeho politiky vůči Palestincům. V době, kdy zprávy o konfliktu na Blízkém východě, o teroristických útocích na izraelské civilisty či o reakcích izraelské armády plní první stránky novin, se může zdát, že odpor vůči židovskému státu se odvíjí především od tohoto politicko-národního konfliktu o historické území, v němž se po tisíce let střetávaly různé kultury a různá náboženství.

Jenže již dříve byli Židé obviňováni, že tvoří zvláštní „stát ve státu“, a proto nemohou být loajální svému vlastnímu státu. Negativní představy spojené s konstrukcí Židů jako do sebe uzavřené skupiny byly pevnou součástí antijudaismu i moderního antisemitismu. V představách antisemitů současně tato komunita nebyla skutečným národem, ale něčím, co samotný princip národa podvracelo. Židé měli být neschopni produktivní práce, zemědělství či vojenské služby, a tedy ani vybudování vlastního státu. Jejich stát proto mohl být pouze protistátem, státem podvrzatým. Řada antisemitských argumentů proti Státu Izrael tak navazuje na dřívější myšlenkové struktury.

V muslimském světě se antisemitismus uchytil zejména po první světové válce, během níž Velká Británie souhlasila s vytvořením židovské domoviny v Palestině. Ta byla v rozporu s představou o vytvoření arabského národního státu na území Sýrie, Jordánska a Palestiny. Ovšem politický konflikt o kontrolu historického území Palestiny brzy doprovázela zvýšená otevřenost vůči antisemitským teoriím založeným na představě světového židovského spiknutí. V mnoha muslimských zemích se šířily a dodnes jsou například běžné k sehnání *Protokoly sionských mudrců* a šíří se tam obvinění z židovské rituální vraždy.

„Antisionismus“ v arabském světě, v socialistických i v demokratických zemích posílil po vzniku Státu Izrael v roce 1948. I když je nepochybné, že izraelsko-palestinský konflikt podporuje šíření protizraelsky zaměřeného antisemitismu, a je zřejmé, že takový antisemitismus je zbraní účelově zneužívanou odpůrci Izraele, nelze jej realitou na Blízkém východu plně vysvětlit, natož pak omlouvat. Jako antisemitismus na konci 19. století vysvětloval problémy společnosti údajným židovským spiknutím, i v tomto případě antisemité poskytují pouze zdánlivé vysvětlení složitého soupeření mezi Izraelci a Palestinci. Politika židovského státu je zde totiž zarámována údajným židovským spiknutím, podle nějž Izrael má za úkol podkopávat islám, šířit zdemoralizovanou západní kulturu či kapitalismus. Navíc je šíření antisemitismu zasazeno do kontextu džihádu (svaté války) a terorismu islamistických radikálů. Falešné vysvětlení, které antisemitismus poskytuje, je ve skutečnosti jednou z překážek k mírovému urovnání konfliktu.

Za antisemitské je však možné považovat pouze ty formy protizraelské argumentace, které Izrael představují jako hlavní či zásadní zdroj světových problémů (teorie světového židovského spiknutí) a upírají židovskému státu jako takovému legitimitu (na rozdíl od jiných států). Antisemitismem není – třeba i důrazná – kritika některých aspektů politiky představitelů Státu Izrael, jež je ostatně vlastní izraelskému parlamentnímu systému. Stejně tak je přípustné podrobovat kritice, jak to každodenně dělají například izraelská média, různé tendence v izraelské společnosti, ať kritici za negativní považují nacionalismus, rozdílné postavení aškenázů a sefardů nebo třeba sociální rozdíly v izraelské společnosti. Takovou kritiku lze formulovat bez protizidovských předsudků a antisemitských obrazů opírajících se o představu židovského spiknutí či identifikující sionismus s rasismem.

Al-Watan (Qatar) March 3, 2002

what has
ARIEL SHARON learned
from the **HOLOCAUST?**

HUMILIATION

TYRANNY

BRUTALITY

MURDER

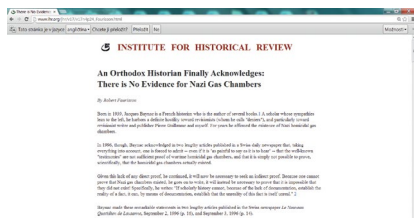
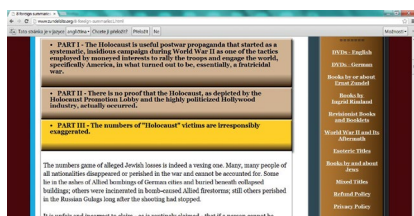
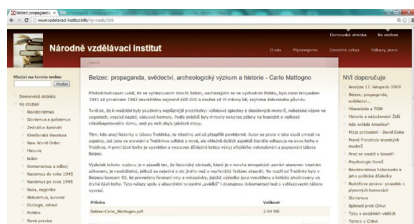
220 – Karikatury izraelského premiéra Ariela Šarona zobrazující souvislost mezi Izraelci a nacisty

Popírání holocaustu

221 – Osvětím, fakta versus fikce

I do českých škol se popírači snažili šířit publikace předstírající vědeckou diskusi o holocaustu.

222 – Internetové stránky popíračů holocaustu

Od konce 20. století popírači stále více využívají pro šíření svých názorů internet, kde mohou – alespoň v doménách zneužívajících absolutní svobodu slova ve Spojených státech amerických – volně publikovat antisemitské texty.

[Holocaust a lidské chování > Terezínský rodinný tábor v Osvětimi-Birkenau > Svědectví Salmena Gradowského, s. 378](#)

Spolu s větší pozorností věnovanou tématu holocaustu v posledních zhruba 30–40 letech nabývá na významu tzv. popírání holocaustu: souborů názorů a skupin, podle nichž nedošlo k systematickému hromadnému vraždění Židů za druhé světové války, nebo mělo mít podstatně menší rozsah, než jaký uvádějí historici. Židé, či případně „sionisté“, podle popíračů falšují dějiny, aby mohli prosazovat vlastní cíle, zejména vymáhat reparace a budovat Stát Izrael.

Směr, který se nazývá popírání holocaustu nebo též „osvětimská lež“, se začal vyvíjet z různých zdrojů již po druhé světové válce. Mezi jeho zastánce patřili revizionističtí historici ve Spojených státech amerických, kteří považovali za chybu zapojení své země do druhé světové války proti nacistickému Německu a zpochybňovali rozsah nacistických válečných zločinů. Proto se někdy popíračům říká též revizionisté. Zastánce tohoto směru bylo možné zpočátku hledat zejména na politické pravici, mezi lidmi, kteří se nijak netajili svými sympatiemi k fašismu a antisemitismu.

Zejména od 70. let 20. století se však šíří propracovanější formy popírání. Popírači se představují jako lidé, kterým jde pouze o objektivní pravdu a kteří chtějí zahájit diskusi o nesrovnalostech v bádání o holocaustu. Jejich texty napodobují studie profesionálních historiků a obsahují odkazy na literaturu a jsou psány zdánlivě objektivním, vědeckým jazykem. Tento trend od konce 70. let 20. století reprezentuje například americký Institute for Historical Review (Institut pro revizi historie).

Příklady argumentace popíračů holocaustu

1. „NEEXISTUJÍ DŮKAZY O EXISTENCI PLYNOVÝCH KOMOR A JEJICH VYUŽITÍ PRO VRAŽDĚNÍ ŽIDŮ.“

Popírači holocaustu zpochybňují buď samotnou existenci plynových komor, nebo tvrdí, že tato zařízení sloužila pouze k dezinfekci, respektive odhmyzování. Zneužívají přitom toho, že po povstáních v ghettech a vyhlazovacích táborech a s ohledem na blížící se konec války nacisté systematicky zahlazovali stopy po hromadném vyhlazování a po plynových komorách. V Osvětimi se dochovaly pouze trosky plynových komor vyhozených do povětří. Kanadský popírač Fred Leuchter se dokonce v roce 1988 na vlastní pěst vypravil do Osvětimi, kde měl ilegálně odebrat vzorky ze zbytků plynových komor a na základě jejich analýzy dokázat, že v nich nikdy nemohlo probíhat vraždění plynem Cyklon B.

Ve skutečnosti je existence plynových komor jednoznačně dokázána, a to jak z jejich dochovaných zbytků, tak i ze svědectví pamětníků, z výpovědí nacistických dozorců a z oficiálních dokumentů. Historici byli schopni jednoznačně ukázat, že plynové komory byly poprvé nasazeny v tzv. eutanázii, nacistickém programu izolace a vyhlazování zdravotně postižených lidí, které nepovažovali za hodné života. Do vyhlazovacích táborů zřízených v okupovaném Polsku byla dokonce převedena část personálu, který obsluhoval plynové komory v programu eutanázie. O systematickém vyhlazování v plynových komorách svědčí také autentická svědectví očitých svědků, například Salmena Grabowského, člena „Sonderkommando“ (osvětimských vězňů, kteří museli obsluhovat plynové komory), který své zápisky před povstáním, v němž sám zahynul, zakopal. Z českých židovských svědků je možné uvést například Richarda Glazara, který přežil věznění v Treblince a účastnil se povstání, po němž byl tento vyhlazovací tábor uzavřen.

Popírači se zaměřují na plynové komory, neboť ty se staly jedním ze symbolů holocaustu. Ve skutečnosti ale byla většina obětí holocaustu zavražděna tváří v tvář při vyklizení ghetť či hromadných popravách tzv. „Einsatzgruppen“ na okupovaných územích Sovětského svazu. Mnoho Židů také zahynulo hladu a na epidemie v ghettech. Všechny tyto skutečnosti jsou pečlivě zdokumentovány.

2. „POČTY ÚDAJNĚ ZAVRAŽDĚNÝCH ŽIDŮ NEODPOVÍDAJÍ A MĚNÍ SE.“

Popírači poukazují na údajné nesrovnalosti ve statistice obětí holocaustu a na to, že si údaje někdy odporují. Vyvozují z toho, že tyto statistiky jsou vymyšlené.

Zjistit počet obětí holocaustu není snadné. Zejména na východních okupovaných územích nacisté nevedli žádné záznamy o deportovaných nebo počtu zavražděných a nemusela se dochovat ani předválečná evidence židovských obyvatel. Válečné a poválečné pohyby hranic také komplikují porovnávání údajů o počtu Židů. Navíc se ti, kteří přežili, na konci války často nechtěli vrátit do svých domovů. Současné kvalifikované a prameny podložené odhady historiků ohledně počtu židovských obětí holocaustu se pohybují mezi 5,6 a 6 miliony.

Nejrůznější početní údaje o počtu obětí se skutečně na základě historického výzkumu vyvíjejí a někdy jsou historiky zásadně upravovány. Tyto změny jsou však dokladem toho, že historici holocaustu usilují o skutečné poznání historických událostí a že na základě nově nalezených pramenů jsou ochotni své výpovědi korigovat. Příkladem může být rozšířené tvrzení o tom, že v Osvětimi byly zavražděny čtyři miliony lidí, které se v historické literatuře šířilo již od konce války. Ve skutečnosti, jak se podařilo dokázat, v Osvětimi zahynulo „pouze“ zhruba 1,1–1,5 milionu lidí, naprostá většina z nich židovského původu.

3. „ŽIDOVŠTÍ PAMĚTNÍCI, PŘEŽIVŠÍ HOLOCAUSTU, JSOU NESPOLEHLIVÍ A VYMÝŠLEJÍ SI.“

Popírači často poukazují na údajné nebo skutečné nesrovnalosti ve výpovědích očitých svědků, lidí, kteří přežili holocaust. Tyto rozpory jsou podle nich důkazem, že systematické vraždění Židů za druhé světové války si tito lidé vymýšlejí. Ve skutečnosti zde popírači zneužívají naprosto běžných charakteristik vzpomínání, které byly po druhé světové válce do detailů analyzovány zejména odborníky na orální historii. Lidská paměť je vždy ovlivňována současností a subjektivními náhledy pamětníka a forma i obsah vzpomínání mohou být poznamenány obtížností psychologického vyrovnání s prožitými traumaty. Paměť má také úzký vztah k formování a udržování skupinové identity.

Pamětníci se mohou často mýlit v datu, v určení přesného místa nebo například v přesném pochopení toho, k jaké ozbrojené složce jejich pronásledovatelé náleželi. Pamětníci často o událostech z doby války podávají svědectví s odstupem mnoha – někdy i desítek – let. Není proto divu, že jejich svědectví někdy postrádá faktografickou přesnost. Jejich výpovědi mohou být také ovlivněny tím, co si přečetli či co slyšeli po válce: orální historici například vícekrát analyzovali skutečnost, že mnoho pamětníků, kteří byli deportováni do Osvětimi, si vzpomínají na selekci vedenou Josefem Mengelem, i když tento neblaze proslulý nacistický lékař a zastánce rasové vědy nemohl být na osvětimské rampě tak často přítomen. Kritický pohled na jejich svědectví ale nijak nezpochybňuje jádro výpovědi: že tito lidé byli do Osvětimi deportováni a prošli tamější selekcí, při níž byla zpravidla většina jejich rodiny poslána na smrt. Naprostá většina výpovědí pamětníků velmi spolehlivě zachycuje hlavní fakta, která jsou historici schopni ověřit, a to ať již konfrontací se svědectvími dalších, jim neznámých svědků, nebo s archivními dokumenty.

223 – Fotografie z tzv. Osvětimského alba, 1944

Židovské muzeum v Praze

4. „NENÍ ZNÁM ŽÁDNÝ HITLERŮV ROZKAZ K VRAŽDĚNÍ ŽIDŮ.“

Podle popíračů o vymyšlenosti holocaustu svědčí i skutečnost, že není dochován žádný jednoznačný rozkaz Adolfa Hitlera k zahájení vyhlazování evropských Židů. Nicméně při podrobném zkoumání taková teze neobstojí.

Je zřejmé, že nacisté se vyhýbali písemnému zaznamenání rozhodnutí o fyzickém vyhlazení Židů a že často používali kódovaný jazyk, v němž deportace byla označována jako „evakuace“, usmrcení jako „zvláštní zacházení“ a vyvraždění Židů jako „konečné řešení“.

Mezi seriózními historiky holocaustu také probíhala po mnoho let velmi intenzivní polemika, zda nacisté již od počátku své vlády plánovali fyzické vyhlazování Židů, nebo zda se pro něj rozhodli teprve v rámci postupné radikalizace po začátku druhé světové války a hlavně v souvislosti s válkou proti Sovětskému svazu. Historici také velmi přispěli k pochopení vnitřní dynamiky pronásledování Židů v nacistickém režimu a toho, že iniciativa k vylučování Židů nevycházela pouze shora, ale i od běžných lidí.

Ovšem Hitler ve svých opakovaných projevech předpokládal zničení Židů, pokud dojde k další světové válce (kterou sám vyvolal). Například ze záznamů v úředním kalendáři Heinricha Himmlera je zřejmé, že Hitler byl o vyhlazování Židů informován a že k němu dával podnět. Ačkoli historici diskutují o detailech, existuje řada důkazů o tom, že o fyzické likvidaci Židů na východě bylo rozhodnuto na jaře 1941 v rámci přípravy invaze do Sovětského svazu. Když se v lednu 1942 ve Wannsee na okraji Berlína sešli vysocí úředníci ministerstev a dalších úřadů a hovořili o deportacích Židů, bylo již o vyhlazování Židů dávno rozhodnuto. Jak vyplývá z dochovaného zápisu, diskutovali především o rozšíření tohoto programu i na Židy v ostatních částech okupované Evropy.

224 – Demonstrace na podporu Ernsta Zündela, Praha 2006

foto Michal Frankl

Ve většině evropských států je popírání holocaustu, jako šíření antisemitismu a politické ideologie potlačující lidská práva, považováno za trestný čin. Snímek z demonstrace českých pravicových extremistů za v Německu odsouzeného popírače Ernsta Zündela.

Antisemitismus, nenávist vůči Romům (a další xenofobie současné české společnosti)

Je nepochybné, že v současné české společnosti má protiromská nenávist podstatně větší váhu než antisemitismus. Za alarmující je možné označit, s jakou intenzitou antiromská propaganda a akce nahradily Židy jako hlavní cíl současných českých (a obecněji středo- či východoevropských) nacionalistů a rasistů. Ačkoli antisemitismus stále přetrvává a je nezbytné mu věnovat pozornost, je v roce 2013 v České republice bezpečnější být posuzován jako Žid než jako Rom.

Lze se tedy z dějin antisemitismu poučit o současné protiromské nenávisti a dalších xenofobiích současné české společnosti? Diskuse o tomto tématu osciluje mezi dvěma krajními póly: zdůrazňováním zásadních rozdílů mezi oběma fenomény, nebo naopak dobře myšleným tvrzením, že antisemitismus a „anticiganismus“ (jak alespoň někteří vědci a komentátoři nenávist proti Romům a Sintiům nazývají) jsou zcela identické. Někdy se zdá, jako by s uznáním genocidy Židů za druhé světové války za symbol projevů rasismu a rasistické genocidy bylo potřeba všechna odsouzeníhodná rasistická hnutí poměřovat a zcela identifikovat s antisemitismem. Pokud však chceme používat srovnání antisemitismu a „anticiganismu“, stojí za to oba fenomény přesněji porovnat a zkusit najít ty prvky antisemitismu, jež nám mohou pomoci porozumět současnému protiromskému (po)hnutí.

Mechanismy hledání nepřítelů, stereotypizace a rituály skupinového násilí proti menšinám se vzájemně velmi podobají. Kromě společných charakteristik se však antisemitismus od nenávisti vůči ostatním etnickým skupinám liší, a to zejména konstrukcí židovského světového spiknutí. Židé podle něj měli plánovitě usilovat o ovládnutí nežidovských národů a ovlivňovat chod světových dějin – například tím, že vyvolali a využili bolševickou revoluci v Rusku. Naproti tomu představa o světovém romském spiknutí, o tom, že by Romové posouvali kormidlo světových dějin, i v kontextu protiromských vášní vyznívá nesmyslně.

Naopak mobilizace proti cizímu a upevňování vlastní skupinové identity, stereotypizaci, vyvolávání obav z cizího – to vše je společné různým formám rasismu: pro antisemitismus, nenávist vůči Romům, vůči imigrantům, cizincům, muslimům či dalším skupinám. Důležitou funkcí rasismu je každodenní potvrzování a upevňování vlastní skupiny v kontrastu vůči těm, kteří jsou jiní a mají být vyloučeni. Z projevů antisemitismu popisovaných v této publikaci proto lze s „anticiganismem“ velmi dobře srovnávat proces stereotypizace, předsudky v literatuře či karikaturách. Jako velmi silná analogie se nabízejí zejména nenávistné kampaně proti „východním Židům“, k nimž byli řazeni židovští vystěhovalci, kteří utíkali zejména z carského Ruska, nebo židovští uprchlíci z Haliče a z Bukoviny v době první světové války. Například brněnské demonstrace z léta 1919 proti židovským uprchlíkům plnily podobnou funkci jako současné průvody českými městy zaměřené proti Romům. Není jistě bez zajímavosti paralela, podle níž židovští uprchlíci za první světové války přicházeli (podobně jako část Romů pocházejících ze Slovenska) ze společného státu a po jeho rozpadu se ocitli v zahraničí. Agitace proti „východním Židům“ i proti Romům navíc ukazuje některé hlubší souvislosti: obě skupiny byly či jsou chápány jako ztělesnění těch, kteří nepřísluší k nám a kteří by neměli být plnoprávními občany. Jejich obraz má sloužit jako negativní projekce stmelující českou národní identitu.

Židé již nemohou po tragédii holocaustu tak snadno plnit onu funkci cizince mezi námi, s nímž máme každodenní zkušenost, na němž si potvrzujeme vlastní identitu a vůči němuž se – uvnitř naší vlastní společnosti – vymezujeme. Ale naopak představa o jejich vlivu na běh světových dějin a teorie světového židovského („sionistického“) spiknutí mohla tím, že se Židé stali skupinou ještě vzdálenější a abstraktnější, získat na významu. Naopak Romové pro současné rasisty plní roli skupiny, proti níž se lze v každodenním životě a na ulicích českých měst vymezovat.

➔ Antisemitismus > Od předsudku k antisemitismu, s. 132

➔ Antisemitismus > Antisemitismus v karikatuře, s. 163

➔ Doma na cestě? > Uprchlíci za první světové války, s. 207

226 – Nálepka v pražském metru, která pražský fotbalový klub Slavia ztotožňuje s Židy, 2013

foto Michael Wögerbauer

225 – Protiromská demonstrace ve Varnsdorfu, 17. září 2011

© ČTK (foto, 2013)

228 – Antisemitské graffiti v Praze u zastávky Strašnická, 2012

foto Michal Frankl

227 – Screenshot z internetové diskuse na serveru idnes.cz

Internet se v současnosti stává hlavním médiem pro šíření rasistických názorů a nástrojem pro organizaci rasistických skupin.

Ondráš Beskyd ²²²⁹

Tam, kde se objeví i jeden cikán nastává děs, hrůza, nebezpečí loupeže, přepadení, rasistické útoky na bílé občany i vraždy. Tragédie a neštěstí lidí jsou paraziti, kteří nikdy v životě nedělali a jenom vysávají pracující lid. Jak se cikáni bránili, když p. Okamura řekl, že by měli mít svůj stát, to byl pro cikány téměř smrtelný šok, hned si uvědomili, že by všichni vymřeli hladem, protože nikdo z nich nebude smrtovat a asi tuší, že mají smrtelný odpor k práci. Celé dějiny lidstva jasně dokládají, že jenom parazitovali na všech rasách lidstva a kradli. Geny, jsou geny. Je mi líto, že nežijeme blíže s lidoopy.

http://search.centrum.cz/index.php?q=okamura+o+cik%C3%A1nech&source=hp9&utm_source=centrumHP&utm_medium=searchbox&utm_content=internet&channel_id=hpc-top-box&kbitz=1&kbitz-db=DEFAULT

+9 / -1 4.7.2013 11:45

Petr Švec ¹²³⁷

✖ Nejen Máj, ale i na Palackého náměstí a v okolních uličkách velký POZOR, děti kolem 6 - 8 jako klasicky "skáčou" pod auta.... Pak se vyvalí banda hystericky ječících spoluobčanů a chtějí pochopitelně výpalné. 🚗🚗🚗

+11 / 0

Martina Sládková ⁵⁹⁹⁷

Minulý týden jsem šla v Č. Budějovicích po Lanovce a to jsem koukala: Na jednom rohu shluk cikánských matek s malými dětmi na druhém staří - fotové - s pivem, a ve středu největší shluk pubertálních, přopilých cikánů, kteří nechtěli nadávat lidem, co chodili okolo. To jsem se do práce těšila, když jsem věděla, že část výplaty půjde jim!!!! 🚗

+14 / 0

Věnceslava Šimková ⁸⁹³⁴

Taková tlupa by měla být v rezervaci tam by třeba zkontrolovali jinak se to nedá řešit tak to mají ve Francii jsou za plotem ve svém ghettu a kdo nepracuje tak se odtud nedostane a to není žádná diskriminace tak by to mělo být pokud se nedokáží přizpůsobit už by se s tím mělo začít něco dělat 🙄🙄🙄

+6 / 0